

Tarjouksen hylkääminen

A. Tarjouspyyntö

Kittilän kunta, myöhemmin hankintayksikkö, on 4.6.2019 pyytänyt tarjouksia EU-hankintailmoituksella (Tarjouspyyntö 240770) Cloudia-tarjouspalvelun kautta. Päättäneen hankinnan kohteena olivat Levin katujen talvihoitotyöt 2019 – 2024, päänimikkeistönä lumenaurauspalvelut.

Hankintana on laatuvastuuperiaatteinen, kokonaishintaperusteinen urakka. Kokonaishinta muodostuu useasta eri tehtäväkokonaisuudesta. Laatuvastuuseen kuuluu mm. urakoitsijan ajantasainen seurantajärjestelmä, säännöllinen tarkastustoiminta, raportointi sekä toiminta- ja laatusuunnitelman mukainen toiminta.

Tarjouspyyntöasiakirjassa on lueteltu seikkoja joiden perusteella tilaaja pidättää oikeuden hylätä tarjouspyynnön vastaisen tarjouksen ilman erillistä korvausvelvollisuutta. Tässä perustelumuistiossa viitataan seuraaviin kahteen tarjouspyynnössä oleviin hylkäämisperusteisiin:

- Mikäli urakoitsijan laatimasta tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelmasta käy hyvin ilmi, että urakoitsija ei ole ymmärtänyt hankinnan kohteena olevan urakan luonnetta ja sen vaatimuksia voi tilaaja harkintansa mukaan hylätä tarjouksen
- Mikäli urakkaan on resursoitu henkilöitä tai kalusto selkeästi liian vähän tai kokemukset eivät vastaa vaatimuksia on tilaajalla edelleen harkintansa mukaan oikeus hylätä tarjous.

Tarjouspyynnön liitteenä olevassa asiakirjassa ”Tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelman sisältö 29.5.2019” on ko. asiakirjaa kuvattu seuraavasti:

- Tässä asiakirjassa on kuvattu ne asiat jotka urakoitsija joutuu kuvaamaan ja ne muodostavat sitten urakoitsijan tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelman. Suunnitelmalla tilaaja arvioi urakoitsijan laaduntuottokykyä ja sitä seikkaa, että urakoitsija on ymmärtänyt urakan luonteen ja sen vaatimukset.
- Suunnitelmien sekä kalusto mitoitusten tulee olla sellaiset, että sopimusasiakirjoissa esitettyjen vaatimusten mukainen hoitotaso toteutuu.
- Urakoitsijan edellytetään alan asiantuntijana pystyvän kuvaamaan tilaajan pyytämät asiat siten, että tilaaja saa selkeän kuvan urakoitsijasta ja toimintatavoista. **Urakoitsijan tulee vastata ehdottomasti jokaiseen numeroitujen otsikoiden alla olevien luetteloiden kohtiin.**

Tarjouspyynnön liitteenä olevassa asiakirjassa ”Urakkaohjelma, 29.5.2019” on laatuvarmistus kuvattu kohdassa **5 Laadunvarmistus** seuraavasti:

- Urakka on laatuvarmuusperiaatteinen hankinta. Periaatteeseen kuuluu oleellisesti alueen tiestön ja kohteiden tilan jatkuva tuntemus, valmiusjärjestelmän ylläpito, osaamisen ylläpito, toimitusvarmuus ja laadun tuottokyky sopimuksen mukaisin määrein sekä ajantasainen seuranta järjestelmä.
- Urakoitsija osoittaa laatimassaan tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelmassa ne keinot ja tavat, joilla se varmistaa sopimuksen mukaisen laatuasteen toteutumisen mm. kalustomitoituksella ja suunnitelmissa.
- Urakoitsija kuvaa laadunvarmistusmenetelmänsä laatimassaan toiminta- ja laatusuunnitelmassa. Tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelma on urakoitsijaa sitova.

Hankintayksikkö on siis useassa kohtaa korostanut tarjoukseen liitettävän tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelmaa ja sen tärkeyttä. Suunnitelma ei voi olla ylimalkainen tai että se on tehty periaatteella ”on näitä töitä tehty ennenkin”. Hankintayksikön tulee suunnitelman ja siinä olevien kuvauksien perusteella pystyä varmistumaan tarjoajan kyvystä hoitaa urakka siten, että tarjoaja on varmasti ymmärtänyt urakan luonteen ja tarjouspyyntöasiakirjoissa esitetyt vaatimukset.

Toiminta- ja laatusuunnitelmaan ei riitä esim. urakkaohjelmasta lainatut tekstit tai vaatimukset. Tarjoajalta vaaditut kuvaukset tulee olla urakkaan kohdistuvia, mm. toimintatapoja ja menetelmiä, joilla osoitetaan sopimuksen mukaisten määreiden toteutuminen.

B. Tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelman vaatimukset

Tarjouspyynnön liitteenä olevassa asiakirjassa ”Tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelman sisältö 29.5.2019” on urakoitsijan kuvattavaksi määrätty seuraavat asiat:

1 Urakoitsija

Tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelmassa edellytetään kuvausta:

- Pääurakoitsijasta, erityisesti toimialasta ja organisaatiosta
- Pääurakoitsijan suorittamista tien/katujen hoidon ja ylläpidon alueurakoista/töistä viimeiseltä kolmelta vuodelta
- Pääurakoitsijan keskimääräisestä liikevaihdosta tien/katujen hoidon ja ylläpidon alueurakoista/töistä viimeiseltä kolmelta vuodelta

2 Urakkaan osallistuva henkilöstö

Tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelmassa edellytetään kuvausta:

- urakan vastuunalaisesta työnjohtajasta, referenssiluettelo
- urakkaan osallistuvasta omasta henkilöstöstä
- alihankkijoista
- henkilöstön ja alihankkijoiden koulutuksesta ja kokemuksesta

3 Käytettävä kalusto ja mitoitus suunnitelmat

Tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelmassa on kuvattava urakan kalustoasiat seuraavasti:

- kaluston lähtöpisteet kartalla esitettyinä
- lumenpoistoreitit kartalla esitettyinä
- liukkaudentorjuntareitit kartalla esitettyinä
- kalustoluettelo lisälaitteineen
- mitoitusperiaatteet varatulle kalustolle
- varakaluston saatavuus konerikkojen yms. aikana
- torialueiden hoitoon varattu kalusto erikseen
- lumen poiskuljetukseen varattu kalusto erikseen
- kalustoon liittyvien ympäristöasioiden huomiointi

4 Urakoitsijan laadunvarmistus ja dokumentointi

Tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelmassa edellytetään kuvausta:

- urakoitsijan ajantasaisesta seurantajärjestelmästä
- tiestötarkastusten suorittamisesta
- työmaapäiväkirjan pidosta
- yhteydenpidosta tilaajaan
- eri tienkäyttäjryhmien huomioimisesta
- päivystysjärjestelmästä
- urakoitsijan saaman asiakaspalautteen vastaanotosta ja käsittelystä

5 Työ- ja liikenneturvallisuus

Tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelmassa edellytetään kuvausta:

- Urakan työturvallisuutta koskevien suunnitelmien laadinnasta
- Perehdyttämisestä
- Liikennejärjestelyistä eri tehtävissä
- Turvallisuuspätevyyksistä
- Turvallisuustarkastusten pitämisestä

C. Urakoitsijan tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelman arviointi

Hankintayksikkö on tarkastanut urakoitsijan, Vm peat ay:n, laatiman tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelman ja todennut siinä ainakin seuraavat puutteet.

1 Urakoitsija

- Organisaatio ei ole kuvattu ollenkaan, on nimetty vain yrittäjien (2 henkilöä) nimet. Organisaatio olisi voitu kuvata yksinkertaisimmillaan esimerkiksi organisaatiokaaviolla
- Pääurakoitsijan keskimääräistä liikevaihtoa tien/katujen hoidon ja ylläpidon alueurakoista/töistä ei ole kuvattu viimeiseltä kolmelta vuodelta
- Liikevaihtovaatimuksen toteutuminen tulee tarjoajan todentaa hankintayksikölle erillisellä todistuksella, mikäli on aihetta epäillä sen täyttymistä. Keskimääräinen tarjoajan vuotuinen liikevaihtovaatimus sopimuksen kattamalla liiketoiminta-alalla oli 400 000 €/vuosi sekä tarjoajan koko keskimääräinen liikevaihtovaatimus oli 600 000 €/vuosi. Tarkasteluvuosia ovat 2016, 2017 ja 2018. Mikäli liikevaihtovaatimus ei ole toteutunut, on se suoraan poissulkemisen peruste (ESPD).

2 Urakkaan osallistuva henkilöstö

- Kuvaus omasta henkilöstöstä on puutteellinen, kuvaukseen ei riitä pelkkä nimilista. Henkilöstön osalta olisi pitänyt kuvata heidän koulutustaso ja kokemus henkilöittäin, erityisesti koska henkilöt on nimetty. Tämä on vakava puute vastuunalaisen työnjohtajan koulutustason ilmoittamisen osalta
- Alihankkijoiden osalta urakoitsija ilmoittaa murskeen todennäköisen toimittajan, todennäköisyyksiä ei pidä ilmoittaa sitovassa suunnitelmassa. Olisi ollut hyvä yleensä kuvata mm. alihankintojen valintaperiaatteet.

3 Käytettävä kalusto ja mitoitus suunnitelmat

- Puuttuu kuvaus kaluston mitoitusperiaatteista, ei riitä toteamus että "Kalusto on mitoitettu tarjouspyynnössä pyydettyyn tarjoukseen" tai lause "Kalustoa on urakan laatuun vähintäänkin riittävä määrä" Mitoitusperiaatteina olisi voinut tuoda esille esim. tiestön/katujen ominaisuudet, erityiskohteet/alueet, kaluston työsaavutukset ja soveltuvuudet eri alueille toimenpideaikojen saavuttamiseksi
- Varakalustoa ei ole ilmoitettu, ei riitä jälleen toteamus, että "Varakalustoa on saatavilla tarvittaessa nopeasti". Varakalusto olisi pitänyt olla esitettynä urakoitsijan kirjaamassa kalustoluettelossa
- Kalustoluettelosta puuttuu merkinnät urakkaohjelman kohdan 6.3 mukaisten päästövaatimusten (EURO III ja stage II) osalta.

4 Urakoitsijan laadunvarmistus ja dokumentointi

- Urakoitsija ei ole kuvannut ollenkaan ajantasaista seurantajärjestelmää, on ilmoitettu vain järjestelmän nimi. Kyseessä on vakava puute, koska ajantasainen seurantajärjestelmä on yksi oleellinen tekijä urakan laadunvarmistuksessa (urakkaohjelman kohta 5.2)
- Urakoitsijan ilmoittaman seurantajärjestelmän palveluntuottaja on ilmoittanut sähköpostitse hankintayksikölle, että heidän järjestelmä ei täytä niitä vaatimuksia mitä hankintayksikkö on edellyttänyt tarjouspyyntöasiakirjoissa seurantajärjestelmästä. Näiltä osin urakoitsijan tarjous on tarjouspyynnön vastainen.
- Tiestötarkastusten pitäminen kuvattu vain toteamalla, että työnjohto tekee sitä päivittäin. Miten on muiden työntekijöiden ja mahdollisten alihankkijoiden rooli tarkastuksista ja puutteiden raportoinnista?
- Työmaapäiväkirjan pitäminen esitetty poikkeavasti siihen nähden, mitä urakkaohjelman kohta 5.6 vaatii
- Eri tienkäyttäjryhmien huomiointi kuvattu myös puuteellisesti, ei riitä toteamus "Tienkäyttäjät huomioidaan suorittamalla talvikunnossapito niin, että väylät hoitoluokittain suoritetaan riittävällä kalustolla samanaikaisesti". Tämä on jo perusedellytys laatuvaatimusten saavuttamisen suhteen. Kuvauksessa olisi pitänyt tuoda esille eri tienkäyttäjryhmät esim. matkailuliikenne (erityisesti sesonkiajat), reittiliikenne, työmatkaliikenne sekä koulun ja päiväkotien aiheuttama liikenne
- Asiakaspalautteen osalta puuttuu kuvaus urakoitsija saamien palautteiden käsittelystä tilaajan edustajan kanssa.

5 Työ- ja liikenneturvallisuus

- Urakoitsija ilmoittaa, että heillä on jo työturvallisuussuunnitelma. Päätoteuttajan on kuitenkin tehtävä urakan työturvallisuutta koskevat kirjalliset suunnitelmat ennen töiden aloittamista lähinnä sopimuskatselmukseen mennessä. Eli urakoitsijalla ei hankintayksikön mielestä ole kyseistä hankintaa koskeva, valtioneuvoston päätöksen mukaista urakan turvallisuussuunnitelmaa. Mikäli se on kuitenkin tehty, olisi se pitänyt liittää mukaan tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelmaan
- Työsuojeluorganisaatiota ei ole kuvattu, urakan työturvallisuuspäällikkö ja yrityksen työsuojelupäällikkö on nimeämättä
- Yleisesti ottaen koko osio on kuvattu ylimalkaisesti. Olisi ollut ehkä syytä tutustua paremmin tarjouspyyntöasiakirjoihin "Turvallisuussäännöt ja menettelyohjeet, 29.5.2019" sekä "Turvallisuusasiakirja, 29.5.2019".

D. Urakoitsijan tarjouksen hylkääminen

Kittilän kunta hankintayksikön ominaisuudessa ja hankinta-asiaa harkittuaan hylkää VM peat ay:n tarjouksen pvm:ltä 3.7.2019 / Levin katujen talvihoitotyöt 2019 – 2024.

Hylkääminen tehdään tarjouspyynnön ja siinä esitettyjen hylkäämisperusteiden sekä tämän muistion mukaisesti.

Hankintayksikkö toteaa, että urakoitsijan laatimasta tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelmasta käy hyvin ilmi se seikka, että urakoitsija ei ole ymmärtänyt hankinnan kohteena olevan urakan luonnetta ja sen vaatimuksia. Erityisesti esille nousivat puutteet laadunvarmistuksen- ja kalustoon liittyvien suunnitelmien kuvausten osalta. Suunnitelma on tehty ylimalkaisesti ja tilaajalle tuli tunne ettei siihen oltu paneuduttu urakan luonteen vaatimalla vakavuudella.

Hankintayksikkö ei täten pysty varmistumaan tarjoajan, VM peat ay:n laatiman tarjousvaiheen toiminta- ja laatusuunnitelman perusteella, että tarjouspyyntöasiakirjoissa esitetyt määritelmät ja vaatimukset on ymmärretty oikein.

Kittilässä 5.8.2019

Arvioinnin suorittaja

Esa Pöyliö
Yhdyskuntainsinööri
Kittilän kunta, tekninen osasto